

Lukács Krisztina

Tanítási gyakorlat a kistanárok szemével

Tisztelt Szerkesztőség, kedves Sebő József!

Nagy érdeklődéssel olvastam a *Tanárjelöltek között* című olvasói levelét (Sebő 2010), mivel tanítási gyakorlatát teljesítő tanárjelöltként magam is érintett vagyok a témában. Az Ön által felvetett problémák közül több nekem és szaktársaimnak egyaránt komoly gondot okoz. Írásának azonban vannak olyan pontjai is, amelyek esetében egészen eltérő, pozitív tapasztalataim vannak.

Tény, hogy az egyetemi tanulmányok és a középiskolai órák összeegyeztetése sokszor szinte megoldhatatlan matematikai feladványnak bizonyul. Az, hogy egyidejűleg kell helytállni az egyetemen és a tanítási gyakorlaton, nagymértékben akadályozza a két területen való, megfelelő intenzitású részvételt és a minőségi teljesítményt. Szaktársaim közül többen is szembesültek azzal a helyzettel, hogy egyes egyetemi kurzusok követelményei miatt választaniuk kellett az egyetem és a tanítási gyakorlat között. A jelenlegi mesterszakos rendszerben ugyanis a tanítás mellett nagyon sok a látogatásköteles egyetemi óra (az elmúlt szemeszterben például a tíz tárgyam között mindössze egyetlen egy volt a nem látogatásköteles előadás). A legtöbb oktató általában tolerálja a gyakran előforduló félórás késéseket, a háromnál több hiányzást, de akadnak olyanok, akik emiatt külön feladatokat, beadandókat kérnek a hallgatóktól.

Tapasztalataim szerint a mesterszakos képzés egyik érzékeny pontja az, hogy szinte megoldhatatlan a kistanárok számára az egyetem és a tanítási gyakorlatok közti egyensúlyozás. Érdeemes lenne bevezetni egy olyan szabályt – természetesen szigorúan dokumentált keretek között –, hogy az egyetem tekintse igazoltnak azokat a hiányzásokat, amelyek az egyetemi és az iskolai órarendek ütközései miatt adódnak. Ha a tanítási gyakorlatát végző hallgató élhetne ezzel a lehetőséggel, jelentősen csökkennének vagy akár meg is szűnnének a vizsgaszabályzat megengedte, igazolást nem igénylő hiányzások.

Véleményem szerint az új rendszer legfőbb (és talán egyetlen) előnye az olyan hallgatók képzése, akik valóban motiváltak, és komolyan veszik a tanítást. Felismerik, hogy „igazi” diákokat tanítanak, akiknek egyáltalán nem mindegy, hogy milyen tapasztalatokat, ismereteket szereznek, amikor éppen a kistanárok tanítják őket. Ezért nekünk, kistanároknak azt is tudatosítanunk kell a diákjainkban, például a reál tagozatos osztályokban, hogy az a Berzsenyi- vagy Petőfi-kép fogja végigkísér(te)ni őket egész életükben, amelyet mi abban a 15 órában kialakítunk bennük. A tananyag újratanulására ugyanis nem lesz lehetőségük a későbbiekben.

Aggasztónak tűnik számomra az Ön tapasztalata, amely szerint a tanítási gyakorlatokon még mindig a frontális munkaforma van túlsúlyban. Szaktársaim óráin hospitálva azt éreztem (talán a bolognai rendszernek, a szakmódszertanos órák gyakorlati jellegének és a pálya iránti elkötelezettségnek köszönhetően), hogy a tanórákon csak öt-tíz percben folyt frontális munka, és az idő jelentős részét a csoport- vagy pármunka, valamint az interaktív tábla használata töltötte ki. Mindenki igyekezett kreatív, ám nem öncélú feladatokkal színesíteni, érdekessé és hasznossá tenni a rendelkezésére álló 45 percekét.

Olvasói levelében Ön a következőket írta: „Sokan elhűlnek a pedagógusra nehezedeő feladatok sokféleségétől. Előfordult már, hogy a jelölt, képességeit összevetve a kívánalmakkal, a pályaelhagyás mellett döntött, és ezt nyíltan be is vallotta. De nem mindenki tart az önismeretnek ennyire magas fokán. Régi dilemma: ki és hogyan mondja meg a hallgatónak, ha nem alkalmas a pályára?” A vezetőtanárom szerint abból a 15 órából, amelyet tanítunk, nem érdemes és nem is szabad messzemenő következtetéseket levonni sem a negatív,

sem a pozitív tapasztalatok alapján. Én is ez utóbbi álláspontot támogatom, hiszen a tanítási gyakorlatok 15 órája (amikor is olyan osztályokkal kell dolgoznunk, amelyeknek semmilyen tanulmányi előtörténetét, munkaformák iránti szocializációját nem tudjuk feltérképezni a hospitálás 10 órája alatt) kevés ahhoz, hogy helyes és megalapozott döntést lehessen hozni személyiségünkről és a tanításra való alkalmasságunkról. A tanári pálya egy olyan hosszú folyamat, amelynek első néhány éve senkinek sem könnyű, akár jól sikerült az első 15 órája, akár nem.

Üdvözlettel:

Budapest, 2011. március 30.

Lukács Krisztina
magyartanár–történelemtanár szakos hallgató

Irodalom

Sebő József 2010. Tanárjelöltek között. *Anyanyelv-pedagógia* 2. <http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=269>

Lukács, Krisztina: Teaching practice through the eyes of teacher trainees

Az írás szerzőjéről

Lukács Krisztina
Országos Rendőr-főkapitányság, Budapest, Magyarország
krisztin1234[kukac]gmail.com